

C3 – OND1

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2007-2008

27 september 2007

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING, WETENSCHAP EN INNOVATIE

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over vervangingen van onderwijspersoneelsleden in de maand juni	1
Vraag om uitleg van mevrouw Stern Demeulenaere tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de nood aan verbetering van de lerarenopleiding	2
Vraag om uitleg van mevrouw Stern Demeulenaere tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het gezondheidsrisico bij het onoordeelkundig gebruik van lasapparaten in het beroeps- en kunstonderwijs	5
Vraag om uitleg van de heer John Vrancken tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over discriminatie tussen werknemers van het Limburgse Provinciebestuur en het Provinciaal Onderwijs inzake de bijdragen voor groeps- en hospitalisatieverzekering van Ethias	6
Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het inschrijvingsgeld van meerderjarige leerlingen van een centrum voor deeltijds beroepssecundair onderwijs in het kader van een samenwerking met een centrum voor volwassenenonderwijs	8
Vraag om uitleg van mevrouw Monica Van Kerrebroeck tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het Content and Language Integrated Learning (CLIL)	9

Voorzitter: mevrouw Monica Van Kerrebroeck

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsens tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over vervangingen van onderwijspersoneelsleden in de maand juni

De voorzitter: Mevrouw Helsens heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsens: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik heb een korte vraag over de vervanging van onderwijspersoneelsleden in de maand juni. Personeelsleden van het basisonderwijs die in juni langer dan tien dagen afwezig zijn, kunnen worden vervangen. Personeelsleden van het secundair onderwijs kunnen in juni echter niet worden vervangen, want voor hen bestaat geen regeling. Aanvankelijk kon dat voor hen ook niet voor de maand september, maar dat is ondertussen geregeld.

Juni is voor het secundair onderwijs een speciale maand. Er worden dan examens en klassenraden georganiseerd, wat veel werk met zich meebrengt. Als in die periode een leerkracht een tijd afwezig is, is het een hele klus voor de school om die afwezigheid op te vangen. Het veld stuurt krachtige signalen uit dat er een aangepaste regeling moet komen opdat personeelsleden die in juni langer dan tien dagen afwezig zijn, kunnen worden vervangen.

Kunt u me medelen waarom is beslist om een regeling uit te werken voor de vervanging van afwezige personeelsleden van het secundair onderwijs in september, maar niet voor hun afwezigheid in juni? Bent u bereid om te overwegen om die regeling alsnog uit te werken?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, geachte collega's, vooreerst wil ik iedereen graag een goed politiek werkjaar wensen.

Ik begin onmiddellijk met de antwoorden op de concrete vragen van mevrouw Helsens. Tot nu toe is niet overwogen om ook de vervanging mogelijk te maken van personeelsleden van het secundair onderwijs die in de maand juni meer dan tien werkdagen afwezig zijn. Dat heeft te maken met de typische eindschooljaaractiviteiten in het secundair onderwijs in die maand. Gedurende een aantal weken in juni zijn de lessen immers geschorst om examens af te nemen en de leerkrachten de kans te geven om onder meer in klassenraden de leerlingen te evalueren.

Het is voor een vervanger echt niet vanzelfsprekend om dan in te springen. Wel loopt momenteel het project Vervanging korte afwezigheden, waarbij ook voor het secundair onderwijs geen beperking voor de maand juni is ingeschreven. Zoals u weet, werd in cao VII overeengekomen om een tijdelijk project uit te bouwen voor vervangingen van korte afwezigheden – een tot negen werkdagen – in het basis- en het secundair onderwijs.

Zowel in het volledige basisonderwijs als in een derde van de secundaire scholen werd gewerkt met een convenant waarbij lokale afspraken werden gemaakt over de modaliteiten van de vervanging. Zo is bijvoorbeeld afgesproken hoeveel dagen afwezigheid worden toegelaten en voor welke vakken er wordt vervangen. Dit project liep tot 31 augustus 2007. In uitvoering van het besluit van de Vlaamse Regering van 27 januari 2006 betreffende vervangingen van korte afwezigheden, bedrijfsstages en mentorschap is het project geëvalueerd.

Uit die evaluatie bleek dat de doelstellingen wel voor het basisonderwijs, maar niet voor het secundair onderwijs haalbaar zijn. Het grote knelpunt in het secundair onderwijs is het vinden van geschikte vervangers, want die mensen moeten over een vakgebonden specialisatie beschikken. Daarom werden voor het schooljaar 2007-2008 nieuwe modaliteiten uitgewerkt. Ze worden via een verlenging van het tijdelijke project met één jaar door alle secundaire scholen uitgetest. Er is daarbij overeengekomen dat voor alle afwezigheden van onderwijzend personeel in het secundair onderwijs van minimum zes en maximum negen werkdagen een vervanging mogelijk wordt.

Het project draait wel op een gesloten budget. Maandelijks wordt nagegaan in welke mate het beschikbare budget voor dit tijdelijke project is opgebruikt. Als 90 procent van het beschikbare budget is aangewend, worden nieuwe vervangingen van personeelsleden onmogelijk. De bedoeling is om na te gaan of het alternatieve model beter voldoet aan de noden en de verwachtingen in het secundair onderwijs.

Ik vat samen. Het is momenteel niet mijn bedoeling om de vervanging van personeelsleden van het secundair onderwijs die in de maand juni meer dan tien dagen afwezig zijn, toe te laten. Ik heb de redenen van organisatorische en inhoudelijke aard meegedeeld waarom zo'n vervangingen geen evidente zaak zijn. De budgettaire middelen zijn immers beperkt en er zijn andere prioriteiten.

De voorzitter: Mevrouw Helsens heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Ik dank de minister voor zijn antwoord. Uiteraard begrijp ik dat het moeilijk is om in juni een geschikte vervanger te zoeken. Op dat moment moeten op school immers bijzondere taken worden verricht.

Dat laatste is echter ook de reden waarom de scholen het moeilijk hebben om op dat moment afwezigheden op te vangen. Ik vind het bijgevolg de moeite om dit probleem voor ogen te houden en te blijven zoeken naar een oplossing om het de scholen op het einde van het schooljaar wat gemakkelijker te maken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Stern Demeulenaere tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de nood aan verbetering van de lerarenopleiding

De voorzitter: Mevrouw Demeulenaere heeft het woord.

Mevrouw Stern Demeulenaere: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, de Europese Commissie heeft voor de start van het nieuwe schooljaar een memo gestuurd naar alle lidstaten met aanbevelingen om de opleidingen voor onderwijzers en leerkrachten te verbeteren. Volgens de Europese Commissie zijn uitstekende leerkrachten een voorwaarde om te kunnen instaan voor onderwijs van hoge kwaliteit. Dat is op zijn beurt dan weer van groot belang om de concurrentiepositie van Europa op economisch vlak te kunnen garanderen.

De Europese Commissie doet verschillende aanbevelingen voor lerarenopleidingen op basis van het rapport 'Improving the Quality of Teacher Education', waaruit blijkt dat het onderwijzend personeel in Europa lang niet zo 'uitstekend' is als men zou kunnen denken. Vooral nieuwe uitdagingen in het onderwijs, zoals nieuwe technologieën en de individuele aanpak van leerlingen, zoals bij leerzorg, brengen de leerkrachten volgens het rapport dikwijls in moeilijkheden.

In de huidige multiculturele samenlevingen moeten leerkrachten ook vaker les geven aan leerlingen uit verschillende culturen, en ze hebben daarbij te maken met verschillende moedertalen. Bovendien blijkt dat velen onder hen in de klas niet zo goed weten om te gaan met nieuwe technologieën zoals informatica. De Europese Commissie wijst ook op het belang van een degelijke taalopleiding. Dat vergt een veel grotere professionaliteit en een groter engagement. Volgens de Europese Commissie zijn de bestaande lerarenopleidingen vaak niet op de veranderende behoeften afgestemd. In de meeste

Europese lidstaten is het onderwijspersoneel onvoldoende opgeleid en ondervindt het moeilijkheden om zich bij te schaven.

Vooraf de bijscholingen, of liever het gebrek daaraan, baren de Europese Commissie zorgen. Nascholing voor leerkrachten is lang niet in alle landen verplicht. Waar dat wel het geval is, zijn de cursussen volgens de Europese Commissie allesbehalve toereikend. In ons land worden daarvoor slechts drie dagen per jaar uitgetrokken. De Commissie stelt voor dat alle leerkrachten minstens de eerste drie jaar na hun aanstelling een 'inservicetraining' volgen en de rest van hun carrière begeleid worden door ervarener leerkrachten, hetzij in werkgroepen hetzij individueel.

De Europese Commissie beveelt dan ook de lidstaten aan de professionaliteit van het lerarenkorps te verhogen en zo ook de status en de erkenning van de onderwijzers in het algemeen te verbeteren. In een aantal lidstaten, zoals in Nederland, is er nu al een gebrek aan kandidaat-leraars. Bij ons is dat voorlopig nog niet het geval, maar ook hier vreest men voor een verminderde interesse in het beroep.

Europa waarschuwt daarnaast ook voor de vergrijzing bij de leraren. In veel landen is meer dan 40 percent van het onderwijzend personeel tussen 45 en 64 jaar.

Vlaanderen scoort goed voor de meeste door de Europese Commissie onderzochte parameters. Toch heb ik enkele vragen voor u, mijnheer de minister.

Ik vroeg me af of er bijkomende initiatieven worden gepland om tegemoet te komen aan de opmerkingen die werden geformuleerd in het rapport en zo ja, welke? Wat is hierbij de timing? Is er bij ons ook een bewustwording van het probleem van de vergrijzing in het onderwijs? Zijn er initiatieven in de maak of werden er al doorgevoerd om het beroep wat aantrekkelijker te maken en misschien zelfs te promoten? Zijn er initiatieven om de status en de erkenning te verbeteren, zodat het beroep ook effectief aantrekkelijk wordt voor potentiële leraars? Zo ja, welke? Hoe staat u tegenover de inservicetraining voor de beginnende leerkrachten? Zullen daar initiatieven worden genomen? Zijn er initiatieven om de bestaande lerarenopleidingen nog beter af te stemmen op de veranderende behoeften? Zijn er initiatieven om tegemoet te komen aan de nood aan permanente bijscholing en om de huidige drie dagen voor bijscholing uit te breiden? Zijn de eventuele bijkomende middelen die Europa ter beschikking zal stellen voldoende om aan die noden te voldoen?

De voorzitter: Mevrouw Michiels heeft het woord.

Mevrouw An Michiels: Ik heb twee vragen over de lerarenopleiding. U zult zich herinneren dat wij bij de

bespreking van het decreet nogal wat vragen en twijfels hadden over die LIO-banen (leraar in opleiding). Hoever staat men met de concrete uitwerking daarvan? Is daar al vooruitgang? Mijn tweede vraag betreft de berichten die begin september in de pers zijn verschenen. Nogal wat scholen lieten weten dat er een tekort aan stageplaatsen voor leerkrachten zou dreigen. Deelt u die ervaring? Is dat effectief zo? En zo ja, is er al een aanzet tot oplossing voor het dreigende tekort aan stageplaatsen?

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Ik heb enkele opmerkingen bij de vragen van mevrouw Demeulenaere. Wat die drie dagen betreft: bij mijn weten zijn er in het basisonderwijs drie gezamenlijke pedagogische studiedagen, terwijl er in het secundair onderwijs geen enkele verplichting bestaat met betrekking tot het aantal dagen. Ik weet dus niet goed waarover u het hebt. In verband met nascholing: in heel wat scholen werkt men te zeer op aanbodgerichte nascholing. Men kijkt te weinig naar de noden van de eigen leerkrachten binnen de eigen school, om dan te zoeken naar een aangepaste, vraaggestuurde nascholing. Een ander punt waarop ik graag antwoord zou krijgen, maar het hoeft niet vandaag, is dat men in heel de evaluatie sterk de nadruk zou leggen op het volgen van nascholing. Ik vind dat het niet opgaat dat men instapt in het beroep van leraar en dat men zich kan veroorloven om dit zonder enige vorm van bijstudie of permanente nascholing te doen.

Ik heb ook nog een kleine persoonlijke noot in verband met vergrijzing en verjonging. Ik ondersteun dat ten volle maar ik wil toch zeggen dat het niet voldoende is om even aan haarverkleuring te doen of aan facelifting. Vooral de geest moet jong zijn. *(Opmerkingen)*

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, ik steun uw strijd tegen het jeunisme. Ik ben het helemaal met u eens.

Mevrouw Demeulenaere, ik ben het uiteraard ook helemaal eens met uw stelling dat we uitstekende leerkrachten nodig hebben om uitstekend onderwijs aan te bieden. Dat onze leerkrachten lang niet zo uitstekend zijn als zou kunnen en moeten, en dat sommige zaken, zoals de taalopleiding, een grotere professionaliteit en engagement vergen, zijn uitspraken die ik indien u ze wilt laten gelden voor de Vlaamse leerkrachten, liever voor uw rekening laat. Maar ik meen dat u veeleer de Europese Commissie hebt geciteerd dan uitspraken te willen doen over de Vlaamse leerkrachten. Ik denk ook dat het altijd beter kan. Veel van wat we de voorbije maanden in gang hebben gezet en nog in gang zetten, heeft het doel om het beter te doen, maar ik ben in de eerste plaats trots op onze leerkrachten voor de inspanningen die ze elke dag

leveren en voor het grote enthousiasme dat ze voortdurend aan de dag leggen.

Ik begrijp echter uw bezorgdheid, en ik deel die ook. Het verbaast me een beetje dat u vraagt naar initiatieven, omdat dit parlement nog geen jaar geleden – om precies te zijn op 6 december 2006 – een ingrijpende vernieuwing van de lerarenopleiding heeft goedgekeurd. Die vernieuwing had precies tot doel om met de lerarenopleiding beter te beantwoorden aan alle nieuwe uitdagingen waarvoor het onderwijs zich geplaatst ziet.

Ik denk niet dat we de hele voorstelling van dat decreet hier opnieuw moeten doen. Wel heb ik een heel korte resumé gemaakt van de belangrijkste aanpassingen die het decreet met zich meebrengt. Het staat op papier, en ik zal het via de commissiesecretaris aan u en eventueel ook aan de andere commissieleden laten bezorgen. Ik wil beklemtonen dat aansluitend op de hervorming van de lerarenopleiding ook het beroepsprofiel en de basiscompetenties van de leraar worden gemoderniseerd. Het is toch goed om weten dat ontwerp teksten van de aanbeveling van de Europese Commissie bij de herwerking van het beroepsprofiel en de basiscompetenties hebben meegespeeld, naast de klemtonen die in het Vlaams regeerakkoord werden gelegd. De geactualiseerde versie van de basiscompetenties voor de leraren beantwoordt daarom grotendeels aan de aanbevelingen van de Europese Commissie. Binnenkort zullen we een bekrachtigingsdecreet van dit besluit bespreken in deze commissie.

Ik heb nog een tweede document meegebracht. Ik hoef het u niet voor te lezen, maar het is belangrijk dat ik het u geef. Het is een overzicht van de belangrijkste inhoudelijke aanpassingen bij het nieuwe beroepsprofiel en de nieuwe basiscompetenties.

Ik kom tot de vergrijzing. Voor alle duidelijkheid en los van mijn algemene bedenking tegen het overheersende jeunisme: ik vind het absoluut geen probleem dat leerkrachten lang voor de klas blijven staan, integendeel. Wel moeten we erover waken dat er voldoende jonge leerkrachten blijven binnenkomen, maar dat is iets anders. Er is geen reden voor een heel grote bezorgdheid, want de afgelopen jaren zijn de inschrijvingscijfers van onze lerarenopleiding op hetzelfde niveau gebleven, en dat is een hoog niveau.

Men kan die instroom evenwel niet regelen zoals de hoeveelheid water die men uit een kraan laat lopen door de kraan wat meer open of dicht te draaien. Wel kunnen er stimulerende maatregelen genomen worden. Mijn voorgangster, mevrouw Vanderpoorten, heeft dat gedaan met campagnes. En natuurlijk moet er ook een langetermijnbeleid worden gevoerd om het beroep voldoende aantrekkelijk te maken. Dat aantrekkelijk maken begint al bij een goede opleiding, zodat mensen

goed voorbereid zijn op de job. Leraren in opleiding en beginnende leraren kunnen nu rekenen op begeleiding en ondersteuning van een mentor met de nodige kennis en ervaring. Het beroep kan ook aantrekkelijker worden gemaakt door een verstandige taak- en functiedifferentiatie. Ook daaraan geven we vanaf dit schooljaar extra middelen. Vanaf september 2008 worden de maatregelen rond zorg fors uitgebreid. Ik denk dat deze maatregelen altijd een dubbele boodschap inhouden, een tweevoudige opportuniteit: enerzijds een betere ondersteuning en omkadering van de leerkrachten die in de klas staan en anderzijds kansen voor leerkrachten die al lang in de klas hebben gestaan, om eens iets anders te doen met hun ervaring.

De introductie van de inservicetraining of de leraar-in-opleidingsbaan, de LIO-baan, waarin wordt voorzien in de vernieuwde lerarenopleiding, is precies een initiatief in die zin. De student of de cursist vervult dan zijn stage al werkend en wordt ook aangesteld als een tijdelijk personeelslid. Zo'n LIO-baan biedt een begeleide overgang van studie naar de arbeidssituatie door de begeleiding via de mentor van de school en met ondersteuning van de lerarenopleiding.

Mevrouw Michiels, u vroeg me waar we staan. Dit is vastgelegd in het decreet. Het is nu aan de lerarenopleiders om ook goede afspraken te maken met scholen als er geïnteresseerde kandidaten zijn. U vroeg me ook of er vanuit het veld voldoende aanbod komt voor interessante stageplaatsen en eventueel voor LIO-banen. Daar kan ik in alle eerlijkheid nu niet op antwoorden. Ik durf daar nu niets over te zeggen, we zullen er later op moeten terugkomen.

Mevrouw Demeulenaere, u vroeg naar initiatieven om tegemoet te komen aan de nood aan permanente bijscholing. De voorzitter merkte terecht al op dat het probleem niet helemaal correct werd geformuleerd. Er is verwarring met de pedagogische studiedagen: in het basisonderwijs anderhalve dag en in het secundair onderwijs een dag per jaar. Tijdens die momenten worden de lessen geschorst en moeten de leerlingen niet naar school komen. De nascholing is echter niet beperkt tot deze momenten: de eigenlijke nascholing wordt geregeld door het decreet Nascholing van 16 april 1996. Op basis van dit decreet krijgt elke school middelen om zelf nascholing aan te kopen. Daarnaast krijgen ook de netten middelen om nascholing te organiseren binnen hun net. Ten slotte neemt ook de overheid initiatieven om nascholing in te richten.

Ik heb nog een derde document mee. Dat wil ik u zeker graag geven. Het is een heel kort overzicht van wat wij nu aanbodgestuurd, zelf vanuit ons initiatief, voorleggen aan de nascholing, want dat is heel innig verbonden met het talenbeleid dat we voeren, en met de verdere voortdurende professionalisering van leerkrachten inzake taal

– daarover hadden we het op de talentweedaagse op 26 september in Gent. Het is niet altijd evident voor leerkrachten om nascholing te volgen, want dat legt beslag op de vrije tijd. Ondermeer om daaraan tegemoet te komen, werd nascholing opgenomen als een van de redenen waarom je iemand kan vervangen in het stelsel van de korte vervangingen, dat ik daarnet met mevrouw Helsen besprak. Scholen krijgen een contingent vervangingseenheden waarmee ze binnen een samenwerkingsverband vervangingen kunnen doen, onder andere van leerkrachten die nascholing volgen.

U vroeg of de eventueel bijkomende middelen die Europa ter beschikking stelt, voldoende zijn. Het is interessant als Europa middelen ter beschikking stelt, maar ik denk dat dat een fata morgana is, want navraag bij de Europese Commissie heeft me geleerd dat er op dit moment niet in extra middelen is voorzien. Er is een misverstand, meen ik. We investeren zelf zeer sterk in de hervorming van de lerarenopleiding. Ik heb bij het begin van dit schooljaar dat nog eens op een rijtje laten zetten: we investeren op kruissnelheid 21 miljoen euro bijkomend in de lerarenopleiding in het kader van de hervorming. Die zijn er dit schooljaar nog niet, maar ze komen zeer snel. Ze zijn er voor mentoren, voor de uitbreiding van de specifieke lerarenopleidingen, voor de reductie van drie naar twee vakken in de geïntegreerde lerarenopleiding en om de expertisenetwerken op te zetten. Het is redelijk veel geld en ik denk dat het goed besteed is. Ik ga niet wachten op de generositeit van Europa om iets te ondernemen.

De voorzitter: Mevrouw Demeulenaere heeft het woord.

Mevrouw Stern Demeulenaere: Mijnheer de minister, ik dank u voor het antwoord. U zegt dat heel wat jongeren zich inschrijven voor die opleidingen. Daar ben ik me goed van bewust maar ik hoor ook van jonge afgestudeerden dat ze dikwijls niet in het onderwijs terecht komen maar opteren voor een andere job. Daardoor gaat er veel verloren. Ze worden weinig aangespoord om verder te gaan in het onderwijs omdat het weinig aantrekkelijk lijkt in de huidige situatie. Er heerst op dit ogenblik een misprijzen voor het beroep bij vele jongeren.

Minister Frank Vandenbroucke: Dat is iets fundamenteels, het zou ons zeer ver leiden. Het is een groot sociologisch debat. Als je niet oplet, trek je daar zeer defaitistische conclusies uit, wat ik absoluut niet wens. In vergelijking met de samenleving van 50 jaar geleden, is er een nieuwe evolutie. Als onderwijzer in een lagere school ben je bezig met kinderen van wie de ouders zeer vaak hetzelfde of zelfs een hoger formeel opleidingsniveau hebben. De kinderen met wie je bezig bent, zullen vermoedelijk hetzelfde opleidingsniveau, of zelfs meer, bereiken. Een leerkracht vandaag piekt

er niet bovendien qua diploma en opleidingsstatus. Dat is zo dankzij het onderwijs. Dat is een succes van het onderwijs, wat meteen een beetje een probleem vormt voor het vanzelfsprekende gezag en respect dat leerkrachten nodig hebben.

Hetzelfde probleem bestaat bij de huisartsen. Ze worden voortdurend geconfronteerd met mensen die denken dat ze de zaak evengoed kennen omdat ze ook gestudeerd hebben. Ze kennen het wel niet, want ze hebben voor iets anders gestudeerd. Zo zijn er veel mensen die denken dat ze ook kleuteronderwijzeres kunnen zijn, maar die absoluut onderschatten welke stielkennis, opleiding en ervaring daar achter schuilen. Dat maatschappelijke probleem los je niet in een-twee-drie op. We moeten meer waardering opbrengen voor de stielkennis die leerkrachten hebben. Er zijn ook de aspecten verloning, werkdruk en taakdifferentiatie. Daar moet aan gewerkt worden.

Je moet niet elke wissel die mensen nemen en die hun carrière wegbrengt van hun initiële opleiding, veroordelen. Als dat is omwille van de praktijkschok wel. In de nieuwe lerarenopleiding doen we heel veel om de praktijkschok op te vangen. Als iemand gestudeerd heeft voor leraar, en een bank vindt dat een uitstekende medewerker, dan is dat ook een pluim voor de lerarenopleiding. Daar moeten we ons niet om bekreunen. De vraag is waarom ze geen leraar worden. Als dat is omwille van de praktijkschok, hebben we een probleem, maar daar doen we nu zeer veel aan. Als het is om andere redenen, heb je dat niet in de hand.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Stern Demeulenaere tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het gezondheidsrisico bij het onoordeelkundig gebruik van lasapparaten in het beroeps- en kunstonderwijs

De voorzitter: Mevrouw Demeulenaere heeft het woord.

Mevrouw Stern Demeulenaere: Mijnheer de minister, uit het recente rapport van het Vlaams Instituut voor Wetenschappelijk en Technologisch Aspectenonderzoek (viWTA) omtrent de blootstelling aan niet-ioniserende stralen in huis, 'Elektrostress in huis, feit of fictie?', blijkt dat er op het vlak van de gezondheidsrisico's door blootstelling aan elektromagnetische velden, naast enkele markante zekerheden, ook nog heel wat wetenschappelijke onbekendheden en onzekerheden bestaan. Het viWTA stelt een aantal concrete aanbevelingen voor ten aanzien van het Vlaamse beleid.

Voor het beleidsdomein Onderwijs wijst het op het belang van voorzichtigheid met lasapparaten en lasers. Het onoordeelkundige gebruik van lasapparaten in het beroeps- en kunstonderwijs houdt een potentieel gezondheidsrisico in. Naast het gezondheidsaspect is er ook het veiligheidsaspect. De veiligheid is nog ontoereikend, zoals in het advies van de VLOR (Vlaamse Onderwijsraad) van 30 maart 2004 werd aangehaald. Ook laserpointers bij presentaties en lasers in dancings en fuiven zijn zodanig ingeburgerd dat men het gevaar voor de gezondheid dreigt te vergeten. Gericht informeren van de jeugd en de onderwijsomgeving bij welke types van apparatuur de risico's liggen en hoe ze kunnen worden geminimaliseerd, heeft het voordeel dat via de familie een groot deel van de bevolking bereikt kan worden. Daardoor kan een efficiënte sensibilisatie over blootstellingsrisico's gebeuren.

Het viWTA beveelt het volgende aan: "Over de blootstelling en het gebruik van laserapparaten in het beroeps- en kunstonderwijs en ook thuis is weinig gekend en dringt gerichte monitoring zich op. Op basis van metingen dienen beschermende maatregelen te worden genomen en kan een betere sensibilisatie van de gebruiker worden georganiseerd. De overheid moet ook gericht informeren over het belang van een bewuste keuze van apparatuur en een veilig gebruik van laserpointers en lasers."

Mijnheer de minister, u bent waarschijnlijk op de hoogte van het onderzoek van viWTA. Was u ervan op de hoogte dat het gebruik van lasapparaten in het beroeps- en kunstonderwijs een potentieel stralingsgevaar met zich meebrengt? Bent u op de hoogte van mogelijke gevaren bij het gebruik van laserpointers en lasers? Hoe staat u tegenover de aanbevelingen van het viWTA op het vlak van onderwijs? Ziet u brood in een sensibilisatiecampagne naar de schoolgaande jeugd om hen bewust te maken van de gevaren? Zijn er initiatieven gepland? Zo ja, welke? Lijkt het u niet opportuun in het kader van de veiligheid dat leerkrachten die leerlingen begeleiden of opleiden in het gebruik van lasapparaten, gecertificeerde lassers zouden zijn, zoals trouwens nu reeds gebruikelijk is bij de VDAB? Er zouden afspraken kunnen worden gemaakt in het sectorconvenant van de metaalsector.

De voorzitter: De heer Vrancken heeft het woord.

De heer John Vrancken: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, ik sluit me aan bij de laatste vraag van mevrouw Demeulenaere met betrekking tot het veiligheidsaspect. Ik weet niet in hoeverre er communicatie bestaat tussen het onderwijs en het bedrijfsleven over veiligheid op de werkplek. Lasapparatuur wordt gebruikt in het beroepsonderwijs. De leerlingen gaan daarna werken in de bouwsector of in grotere bedrijven. Voor grotere bedrijven stelt zich

minder een probleem omdat die wel degelijk met veiligheid bezig zijn. Die voeren een eigen veiligheidspolitiek.

In de bouwsector wordt het veiligheidsaspect georganiseerd via VCA-opleidingen die ook door de VDAB worden verzorgd. Een VCA is een veiligheidscertificaat voor aannemers. In die opleidingen komen alle veiligheidsproblemen zoals met lasapparaten aan bod. Dergelijke VCA-opleiding zou kunnen worden geïntegreerd in het onderwijs. Het certificaat staat garant voor een veiligere werkplek. Ik vind dit een lacune in het onderwijs. De meeste werknemers komen na hun schoolcarrière terecht in een aparte opleidingscyclus voor VCA omdat de meeste grote aannemersbedrijven worden verplicht door hun klanten om hun personeel met betrekking tot veiligheid op te leiden.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, dames en heren, de maatschappelijke aandacht voor veiligheid in het algemeen en voor arbeidsveiligheid in het bijzonder, is de laatste jaren sterk toegenomen. Dit heeft als gunstig effect dat onderzoek verricht wordt naar mogelijke risico's die ontstaan bij het gebruik van bepaalde toestellen – het onderzoek van het viWTA past hierin – en dat mensen bewust worden van de risico's en op een meer bewuste manier met allerhande apparatuur omgaan. Dit geldt uiteraard niet enkel voor lasers, laserpointers of lasapparatuur maar evengoed voor bijvoorbeeld beeldschermen, mobiele telefoons enzovoort. Anderzijds dient ook opgemerkt dat – en ook dat blijkt uit het geciteerde onderzoek – nog erg veel elementen onzeker zijn en meer onderzoek vereist is om de risico's op een adequate manier in te schatten, zeker wanneer het gaat om effecten op lange termijn.

Op een verantwoorde wijze omgaan met risico's is dan ook aan de orde. Vandaar dat ook in scholen preventieadviseurs de directie adviseren over risico's zodat de nodige beslissingen kunnen worden genomen. Technische scholen krijgen de kans om bestaande machineparken verder te beveiligen, bijvoorbeeld in het kader van de investeringsoperatie in uitrustingsgoederen.

Het op een verantwoorde, deskundige en veilige manier leren omgaan met apparatuur is, zeker in het technisch en beroepssecundair onderwijs, een belangrijke doelstelling. Ik geloof dat dit niet iets is wat bereikt wordt met een eenmalige sensibilisatiecampagne, maar wel door dagdagelijks aandacht te hebben voor veiligheid en door goede voorbeelden te zien. Eerder dan een sensibilisatiecampagne, denk ik dan ook dat het zinvol is scholen en leerkrachten te informeren en te stimuleren om het goede voorbeeld te geven. Het dient opgemerkt dat de activiteiten en onderzoeken rond preventie en veiligheid een sterk specialistisch karakter hebben en specifieke

kennis en competenties vereisen. Vandaar dat initiatieven ook best door inhoudelijke specialisten worden voorbereid.

Deze specifieke kennis is tot op heden onvoldoende aanwezig binnen de administratie om het geheel op een adequate manier uit te bouwen. Daarom zullen we dit najaar nog overgaan tot de aanwerving van een preventieadviseur binnen het departement Onderwijs en Vorming om specifieke acties te ontwikkelen over veiligheid, uiteraard in samenwerking met de koepels en pedagogische begeleidingsdiensten. De procedure voor de aanwerving is reeds in gang gezet. Voor een timing is het momenteel dan ook nog wat vroeg.

Er is een verband gelegd met het VCA-attest. In de bouwsector zien we een mooie samenwerking tussen het Fonds voor Vakopleidingen in de Bouwnijverheid en de onderwijsinstellingen. Ik durf niet improviseren over de resultaten en de inseminatie in de betrokken scholen. Het attest is zeker opgenomen in het convenant met de bouwsector.

De voorzitter: Het incident is gesloten

Vraag om uitleg van de heer John Vrancken tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over discriminatie tussen werknemers van het Limburgse Provinciebestuur en het Provinciaal Onderwijs inzake de bijdragen voor groeps- en hospitalisatieverzekering van Ethias

De voorzitter: De heer Vrancken heeft het woord.

De heer John Vrancken: Uit welingelichte bron en na inzage en vergelijking van de identieke polissen van de groeps- en hospitalisatieverzekering van Ethias, kunnen we vaststellen dat er een niet mis te verstane discriminatie bestaat tussen werknemers van bijvoorbeeld het Limburgse Provinciebestuur en die van het provinciale onderwijs.

In 1985 nam de provincie Limburg een groeps- en hospitalisatieverzekering van de vriendenkring van het Domein Bokrijk, die was afgesloten in 1976 bij de toenmalige OMOB, over en stelde ze open voor al het personeel van de provincie. Ook het personeel van het provinciaal onderwijs ging over naar deze nieuwe groepsverzekering,

In 2002 bedongen de vakbonden – naar aanleiding van de cao-onderhandelingen voor de provincies – dat de provinciale overheid deze groeps- en hospitalisatiever-

zekering voor haar actief personeel zou betalen, als extra legaal voordeel en als substitutie voor een loonsverhoging die door de Belgische belastingen grotendeels zouden worden afgeroomd.

Nog in 2002 kreeg het personeel van het provinciaal onderwijs het bericht dat zij niet meer van deze groeps- en hospitalisatieverzekering konden genieten en dat, indien zij nog van deze verzekering zouden willen genieten, “zij zich maar moesten aansluiten bij de groeps- en hospitalisatieverzekering van het Vlaamse Ministerie van Onderwijs”.

In 2006 liep de groeps- en hospitalisatieverzekering van de provincie af en werd bij Ethias een nieuwe verzekering afgesloten. Hierdoor moest bijvoorbeeld een oprustgesteld personeelslid van de provincie voor zichzelf en zijn echtgenote een verhoging van 50 euro te betalen. Dat komt neer op 220 euro per trimester, of 880 euro op jaarbasis.

Op 21 mei 2007 kregen de 65-plussers van Ethias een schrijven dat het Vlaamse Ministerie van Onderwijs een nieuwe groeps- en hospitalisatieverzekering had afgesloten bij Ethias, én dat de premies “omwille van de stijgende kosten” aangepast zouden worden. Hiervoor moest een oprustgesteld personeelslid van het provinciaal onderwijs een premie op jaarbasis betalen van 1210 euro, voor een polis die identiek was aan die van het provinciepersoneel dat ook bij Ethias was aangesloten.

Het onderwijzend personeel moet op jaarbasis 330 euro meer betalen dan het provinciaal personeel, voor een identieke verzekeringsdekking, en wordt hierdoor gediscrimineerd ten overstaan van ander overheidspersoneel. Mijnheer de minister, u zou zich in juni 2007 in een persmededeling – naar aanleiding van de bewuste brief van Ethias – hebben laten ontvallen dat “deze zaak door de Vlaamse Onderwijsdiensten zeer slecht onderhandeld werd”.

Hoe staat u tegenover deze discriminatie? Wat kunt u doen om deze discriminatie op te heffen en bij Ethias te bedingen dat de premies voor de groeps- en hospitalisatieverzekering voor het onderwijzend personeel gelijkgesteld worden aan die van ander overheidspersoneel, op basis van het gelijkheidsbeginsel dat bij Grondwet vastligt?

Kunt u mij vergelijkende cijfers voorleggen over de premies voor de groeps- en hospitalisatieverzekering van het Vlaamse en het Waalse onderwijspersoneel? Ik zal daar volledigheidshalve aan toevoegen dat ik cijfermateriaal ontvangen heb. Misschien kan dat worden getoetst aan het cijfermateriaal van de minister. Voor een 65-plusser zou de hospitalisatieverzekering in het Vlaams onderwijs neerkomen op 605 euro en voor het Waals onderwijs op 442,86 euro. Dat is een verschil van 162 euro per personeelslid.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Ik denk niet dat ik mij in een persmededeling heb laten ontvallen dat deze zaak door de Vlaamse onderwijsdiensten zeer slecht onderhandeld werd. Ik heb wel op 6 juni 2007 geantwoord op de vraag om uitleg van de heer De Meyer (*Hand. VI. Parl. 2006-07, nr. C43*) dat ik het algemeen ongenoegen ten aanzien van de hoge premies voor hospitalisatieverzekeringen blijf delen. Zoals ik toen aankondigde, organiseer ik een brede Europese marktbevraging om de gunstigste voorwaarden te kunnen bedingen. We zoeken een positieve uitweg.

U vraagt me wat ik kan doen om deze discriminatie op te heffen. Een verzekeringspolis is een overeenkomst, waarover de partijen vrij overeenkomen. Uit die vrijheid volgt dat een verzekeraar niet met elke verzekeringsnemer dezelfde polis moet afsluiten, al zijn in de praktijk de mogelijkheden beperkt door algemene voorwaarden en toetredingspolissen.

De polis kan verschillen naargelang de verzekeringsnemer, onder meer wat de premie betreft. Dit is geen discriminatie zolang er geen ongeoorloofde criteria gebruikt worden. Overigens kunnen de polissen tussen de verzekeraars ook wisselen, wat de potentiële verzekeringsnemer de keuze biedt voor de meest geschikte polis.

Het gelijkheidsbeginsel houdt in dat mensen in gelijke omstandigheden gelijk worden behandeld, maar ook dat mensen in ongelijke omstandigheden ongelijk worden behandeld. De bevoegdheidsverdeling tussen de verschillende overheden houdt in dat zij een eigen personeelsbeleid kunnen voeren en daarom, mits respect voor algemene bepalingen die voor alle ambtenaren gelden, specifieke voordelen kunnen toekennen die niet dezelfde zijn bij alle overheden.

De Vlaamse Gemeenschap heeft bij Ethias een collectieve hospitalisatiepolis voor het onderwijzend personeel, die hun kosten voor een eenpersoonskamer vergoedt. Het zijn precies de kosten en erelonen van een opname in een eenpersoonskamer die snel stijgen, wat een grote invloed had op de laatste premieaanpassing. De federale overheid heeft een goedkopere collectieve polis bij Fortis op basis van een tweepersoonskamer.

De Vlaamse Gemeenschap en de provincie Limburg kunnen elk een hospitalisatieverzekering afsluiten met verschillende voorwaarden, onder meer wat de premie betreft. De premie wordt meestal berekend op basis van het risico, in casu de verzekerde hospitalisatiekosten, en de wijze van verdeling van dat risico over alle verzekerden.

Gegevens en cijfers van hospitalisatieverzekeringen uit het Waalse Gewest zijn mij niet bekend. Ik kan u daar dan ook niet meer toelichtingen over geven.

De voorzitter: De heer Vrancken heeft het woord.

De heer John Vrancken: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik heb twee bedenkingen. U zegt dat een verzekering een overeenkomst is tussen twee partijen waarbij het individu vrij is om een keuze te maken, eventueel voor de goedkoopste polis. In dat geval gaat het over een gewone polis. Hier gaat het echter over een groepspolis, en daarbij hebben de individuele verzekeringsnemers geen keuze. De overheid maakt de keuze en zou invloed moeten kunnen uitoefenen op andere overheidsgezinde verzekeraars als Ethias, om tegen eenzelfde premie, een polis te bedingen met dezelfde dekking en dezelfde risico's.

U zegt dat de voorwaarden worden bedongen in functie van het risico dat wordt gelopen. De Waalse ziekteverzekering wordt voor een groot deel gefinancierd door Vlaams geld via de transfers. Wanneer een Waalse patiënt langer in het ziekenhuis verblijft dan een Vlaamse, dan gaat deze redenering niet op. Het risico voor de verzekeraar van een Vlaamse patiënt is in dat geval veel kleiner dan dat voor de verzekeraar van een Waalse patiënt.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het inschrijvingsgeld van meerderjarige leerlingen van een centrum voor deeltijds beroepssecundair onderwijs in het kader van een samenwerking met een centrum voor volwassenenonderwijs

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Mijnheer de minister, op 15 mei 2007 werd in deze commissie het decreet Volwassenenonderwijs aangenomen (*Parl. St.* VI. Parl. 2006-07, nr. 1201/5 en 7). Kort nadien werd me een concrete vraag voorgelegd waar ik echter geen antwoord op vond. Ik wil die vraag dan ook aan u voorleggen.

In artikel 109 van het decreet Volwassenenonderwijs hebben we bepaald wat het inschrijvingsgeld inhoudt maar ook welke categorieën vrijgesteld kunnen worden van de betaling daarvan. Zo wordt er vrijstelling gegeven aan cursisten op het moment dat zij als minderjarige in het secundair volwassenenonderwijs stappen in het kader van de samenwerking tussen de centra voor deeltijds beroepssecundair onderwijs en de centra voor volwassenenonderwijs.

Binnen het deeltijds onderwijs volgen niet alleen minderjarigen de opleiding maar ook leerlingen die al 18

jaar geworden zijn. Dat betekent dat bepaalde leerlingen in de klas vrijstelling krijgen om lessen te volgen binnen het volwassenenonderwijs. Leerlingen die al 18 jaar zijn bij de instap of die hun opleiding verder zetten omdat die nog niet af is, en niet meer leerplichtig zijn, moeten volgens het decreet wel inschrijvingsgeld betalen wanneer zij de cursus willen volgen binnen het volwassenenonderwijs. De scholen vinden dat een onduidelijke situatie, te meer omdat het secundair onderwijs kosteloos is.

Mijnheer de minister, valt dat wel met elkaar te rijmen? Moet er inderdaad een vergoeding worden betaald indien +18-jarigen ingeschreven zijn in het deeltijds onderwijs omdat de samenwerking tussen het centrum voor deeltijds onderwijs (CDO) en het centrum voor volwassenenonderwijs (CVO) ertoe leidt dat de jongeren de les daar volgen? Is dat in overeenstemming met wat is vastgelegd in de Grondwet, met name de kosteloze toegang tot het leerplichtonderwijs?

De voorzitter: De heer Tavernier heeft het woord.

De heer Jef Tavernier: Ik hoor graag die vraag stellen.

Minister Frank Vandenbroucke: Het is toch niet waardig voor een ex-leerkracht gewoon te zeggen dat hij graag een vraag hoort stellen. Hij moet ook een antwoord geven.

De heer Jef Tavernier: Ik zal met zeer veel interesse naar het antwoord luisteren.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw Helsen, minderjarige leerlingen die ingeschreven zijn in een centrum voor deeltijds beroepssecundair onderwijs kunnen deelnemen aan het secundair volwassenenonderwijs in het kader van de samenwerking tussen de centra voor deeltijds beroepssecundair onderwijs en de centra voor volwassenenonderwijs, de CVO, zoals bepaald in het decreet van 31 juli 1990 betreffende het onderwijs II. Deze minderjarige leerlingen volgen in dit geval – én in het kader van de leerplicht – een beroepsspecifieke opleiding in een centrum voor volwassenenonderwijs. Om te voldoen aan de leerplicht zijn deze jongeren steeds ingeschreven in het centrum voor deeltijds beroepssecundair onderwijs en niet in het centrum voor volwassenenonderwijs.

Ook meerderjarigen tussen 18 en 25 jaar hebben toegang tot het deeltijds beroepssecundair onderwijs mits zij voldoen aan specifieke toelatingsvoorwaarden. Door zich in te schrijven in een centrum voor deeltijds onderwijs worden deze meerderjarige leerlingen ook gevat door de inschrijvingsmodaliteiten die van toepassing zijn op het deeltijds beroepssecundair onderwijs.

Kortom, in het kader van een samenwerking tussen een centrum voor deeltijds beroepssecundair onderwijs en een centrum voor volwassenenonderwijs wordt een leerling, ongeacht of hij of zij minder- of meerderjarig is, steeds als leerling ingeschreven in het centrum voor deeltijds beroepssecundair onderwijs en bijgevolg niet onderworpen aan de bepalingen inzake het inschrijvingsgeld in het volwassenenonderwijs. De regeling in artikel 109 van het decreet van 15 juni 2007 stelt dat minderjarige leerlingen, wanneer zij in het kader van de samenwerkingsovereenkomst met een centrum voor deeltijds beroepssecundair onderwijs een beroepsspecifieke opleiding volgen in een centrum voor volwassenenonderwijs, volledig vrijgesteld worden van het inschrijvingsgeld.

De samenwerking tussen een CDO en CVO is steeds een samenwerking tussen twee instellingen, zonder repercussies voor de leerling.

De vigerende regelgeving inzake het deeltijds beroepssecundair onderwijs stelt dat meerderjarigen tussen 18 en 25 jaar, én onder strikte voorwaarden, zich kunnen inschrijven in het deeltijds beroepssecundair onderwijs. Ter illustratie, tijdens het schooljaar 2006-2007 waren 605 meerderjarige leerlingen ingeschreven. Zelfs al beantwoorden deze meerderjarigen niet meer aan de bepalingen van de wet op de leerplicht, toch zijn zij door hun inschrijving in het deeltijds beroepssecundair onderwijs gevat door de regelgeving ter zake.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Het is zeer duidelijk hoe de regeling in elkaar zit. Ik veronderstel dat we ze in het decreet Volwassenenonderwijs anders kunnen formuleren. Daar hebben we het over minderjarigen op het moment dat ze ingeschreven zijn. Eigenlijk zouden we beter zeggen dat het gaat om leerlingen die ingeschreven zijn in het CDO omdat ze slechts onder strikte voorwaarden kunnen worden ingeschreven als ze tussen 18 en 25 jaar zijn. Eigenlijk stelt de regeling dat er een vrijstelling is bij een inschrijving in het deeltijds onderwijs. In de tekst staat echter dat het gaat om leerlingen die ingeschreven zijn op het moment dat ze minderjarig zijn. Ik stel voor de formulering aan te passen van zodra dat mogelijk is.

Minister Frank Vandenbroucke: Ik denk dat het om een schoonheidsfout gaat. Er zijn geen gevolgen aan verbonden. Er wordt wel verwarring gecreëerd.

Mevrouw Kathleen Helsen: Strikt genomen moeten ze minderjarig zijn op het moment van inschrijving om een vrijstelling te bekomen. U zegt zeer duidelijk dat vanaf het moment dat ze nog kunnen worden ingeschreven in het deeltijds onderwijs, ook al zijn ze meerderjarig, ze een vrijstelling krijgen. Ik vind het zeer goed dat dit de

concrete toepassing is. Het decreet Volwassenenonderwijs is daarover echter niet duidelijk. Ik denk dat we die tekst beter aanpassen van zodra dat mogelijk is.

Minister Frank Vandenbroucke: De mensen die me dit antwoord hebben gegeven, zijn de auteurs van het decreet Volwassenenonderwijs. Ik zal via mijn medewerkster een vraag stellen aan de administratie om te zien of het al dan niet opportuun is iets te doen. Ik weet het niet. Ze stellen het zelf niet voor.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

– *Mevrouw Kathleen Helsen treedt als voorzitter op.*

Vraag om uitleg van mevrouw Monica Van Kerrebroeck tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het Content and Language Integrated Learning (CLIL)

De voorzitter: Mevrouw Van Kerrebroeck heeft het woord.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Mijnheer de minister Content and Language Integrated Learning (CLIL) is gestart. U hebt dat zelf nog eens in een persmededeling onderstreept. 10 à 15 percent van de wekelijkse lestijden zou in een andere taal kunnen worden aangeboden. Uiteindelijk zijn er acht proefprojecten opgestart, waarbij bepaalde vakken in een tweede, derde taal – het Frans en het Engels – worden gegeven. Na drie jaar zult u beslissen welke weg het meertalig onderwijs in Vlaanderen zal inslaan.

Meertalenonderwijs moet sowieso worden aangemoedigd: laat dat duidelijk zijn. Ik kan me dan ook geen tegenstander van dergelijke projecten noemen. Toch was ik wat verrast. In een tijdschrift van het departement las ik een artikel van mevrouw Nicole Raes, die vragen had bij het CLIL-project. Dat heeft me aangezet tot het stellen van mijn vragen. Mevrouw Raes onderstreepte dat de leerkracht die de andere taal of het vak in de andere taal zou geven, die taal ook perfect moet spreken. Ik citeer haar: “Dat betekent dus dat er een grotere mobiliteit van leerkrachten nodig is.” Mijnheer de minister, hoe ziet u die mobiliteit praktisch worden gerealiseerd binnen het onderwijs? Hebt u daarvoor aanbevelingen gedaan, of zult u die in de toekomst doen?

Ook de vakinhouden worden in vraag gesteld. Mevrouw Raes merkt op dat heel wat vakmensen bang zijn dat delen van de vakinhoud verloren zouden gaan.

De vraag die ze stelt is of men werkelijk alles nodig heeft wat vandaag in het leerplan staat. Zal dus worden overwogen om bepaalde onderdelen te schrappen? Zullen de eindtermen ter zake dan moeten worden aangepast of gewijzigd? In welke mate zal dat nodig zijn?

Ik heb een paar bedenkingen, die ook in het artikel tot uiting komen. Meertalig onderwijs heeft positieve effecten maar kan eventueel ook negatieve effecten hebben. Als leerlingen die al zwakker scoren in het Nederlandstalig onderwijs, deze vakken in een vreemde taal zullen krijgen, hoe zullen die vakinhouden bij hen overkomen? Zal hier misschien nog een specifieke ondersteuning nodig zijn? Dat geldt ook voor allochtone leerlingen, die Standaardnederlands te horen krijgen op school en die thuis vaak een andere taal spreken. Hoe zal dat probleem bij die kinderen worden opgevangen?

Na drie jaar zal de overheid beslissen of ze hiermee doorgaat of niet. Het lijkt me nodig ook een tussentijdse evaluatie te doen alvorens tot een eindevaluatie wordt overgegaan. Zal die gebeuren door de vakbegeleiders en pedagogische begeleiders, of door de inspectie?

De voorzitter: De heer Gatz heeft het woord.

De heer Sven Gatz: Net als de heer Tavernier zou ik kunnen zeggen: ik hoor deze vraag graag stellen. Dat zal u niet verbazen. Ik zal u niet te veel vervelen met verwijzingen naar de toelichting bij een voorstel van resolutie dat we hier een tijd geleden hebben ingediend (*Parl. St. VI. Parl. 2005-06, nr. 917/1*). Ik zou er toch één puntje van willen belichten. Dan gaat het niet zozeer over de schaal voor taal en de mogelijkheid om meertalig onderwijs in te richten in ons onderwijssysteem, waarmee de minister nu een begin maakt, door middel van een aantal proeftuinen. Wel wil ik het hebben over het tweede punt van ons voorstel, namelijk dat over een steunpunt meertalig onderwijs.

Het kind moet een naam hebben. Hoe dat steunpunt concreet wordt gemaakt en welke naam eraan wordt gegeven, is dan weer een zaak van het bestuur en van discussies in het parlement. De vragen van mevrouw Van Kerrebroeck zijn echter zeer terecht. Hoewel we nu nog maar net zijn begonnen met een aantal proefprojecten, zou het van goed bestuur getuigen mocht er toch al worden vooruitgekeken en mochten we bekijken hoe we de pedagogische vragen van de scholen die dit met zich meebrengt, kunnen opvangen. Ik zeg niet dat we dat doen, maar het risico bestaat dat we de fout maken die het Franstalig onderwijs heeft gemaakt, namelijk van nul beginnen met immersieonderwijs, de scholen alles zelf laten uitzoeken en dan stukje bij beetje een begeleidingsstructuur uitwerken. We hebben nu de kans om vanaf het begin een beetje proactief te werken. Ik sluit me dus graag aan bij de heel precieze vragen van mevrouw Van Kerrebroeck. Voorts wil ik van u weten,

mijnheer de minister, wat u vindt van die notie van een steunpunt meertalig onderwijs. Hoe staat het daarmee bij het ontwikkelen van uw beleid?

De voorzitter: Mevrouw Michiels heeft het woord.

Mevrouw An Michiels: Ook ik zou me graag willen aansluiten bij de vragen van mevrouw Van Kerrebroeck, en zeker de laatste vraag over de evaluatie. Ik wil nogmaals benadrukken dat meertaligheid ook voor mijn fractie zeker belangrijk is, maar dat wij toch nog altijd het standpunt innemen dat dit moet worden bekomen door een degelijk onderwijs van de vreemde talen, waarmee er toch nog wel wat problemen bestaan, veeleer dan door onderwijs in vreemde talen. Dit is een zeer beperkt proefproject: net daarom de nadruk op die evaluatie en de vraag hoe we daar voort mee moeten omgaan.

Ik heb ook een en ander doorgenomen met betrekking tot die proefprojecten. Ik heb gelezen dat, doordat men de onderwijssnetten zelf de projectscholen liet aanbrenge binnen een vooraf bepaald contingent, er maar één besluit van de Vlaamse Regering nodig was om heel dit project op te starten. Dat besluit moest zelfs niet worden bekrachtigd door het Vlaams Parlement, net omdat er geen afwijkingen van de regelgeving zijn. Ik heb gezocht naar dat besluit, maar heb het niet meteen gevonden. Dat kan aan mij liggen, maar daarom wil ik vragen of we dit besluit waarin die zaken worden vastgelegd, zouden kunnen inkijken.

De voorzitter: De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, geachte leden, ik wil me eveneens aansluiten bij de vragen van mevrouw Van Kerrebroeck, die ik heel terecht vind. Ik wil ook even de schijnwerpers richten op onze leerlingen die het wat moeilijker hebben in de klas en niet allemaal even talig – versta moedertalig, laat staan anderstalig – zijn, en vragen hoe het met hen moet. Hoe lossen we het probleem op van kinderen van wie de thuistaal niet het Nederlands is? We moeten dat allemaal met de nodige omzichtigheid omkaderen. Ik ben ook van oordeel dat we, indien we dat doen, beter met ‘native speakers’ werken.

Dat vereist natuurlijk een hele organisatorische ommezwaaai. Dat gaat niet zomaar. De flexibiliteit van de leerkracht is niet oneindig. Een Nederlandstalige leerkracht die in een andere taal les wil geven over een vak dat geen taalvak is, moet die taal al perfect kennen. Lesgeven is nuanceren, en het moeilijkste is om in een vreemde taal te nuanceren. Ik heb zelf afgelopen weekend in het Duits een college gegeven over het thema van de engel in de werken van Rilke. Ik ben één keer vastgelopen. Ik ken die taal perfect, maar toch is het niet eenvoudig en wordt men soms aan het twijfelen gebracht.

Een tussentijdse opvolging lijkt me dus nodig. Als dat zou kunnen, dan steun ik zo'n initiatief. We hebben die projecten nodig. Het resultaat ervan zal ons zeer veel leren over de manier waarop we die moeten voortzetten – als we ze tenminste moeten voortzetten.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, geachte collega's, ik zal eerst antwoorden op de vragen die slaan op een interview met mevrouw Raes. Zij was tot voor kort een uitstekende medewerker in ons huis, bij de entiteit 'Curriculum'. Helaas heeft ze ons verlaten. Ik vind dat bijzonder jammer. Zij was al voor de totstandkoming van de Talenbeleidsnota betrokken bij de uitbouw van de CLIL-projecten. Dat laatste verklaart misschien een en ander.

U verwijst naar een interview met haar in het tijdschrift 'Over Taal', jaargang 46, nummer 3, van mei-juni 2007. Ik zeg eerst iets wat iedereen weet. CLIL wordt door de Europese Unie en de Europese Commissie gepromoot. De Europese Commissie liet al een studie maken over de obstakels voor de mobiliteit van taalleerkrachten. Ik veronderstel dat in de nabije toekomst, als het CLIL-onderwijs internationaal meer en meer algemene ingang vindt, vanuit de EU oplossingen zullen worden aangebracht om de mobiliteit van alle leerkrachten te verhogen.

Ik heb het nu over ons huiswerk. Indien de evaluatie van de CLIL-projecten binnen drie jaar positief blijkt en er dus bij een eventuele toekomstige veralgemening van CLIL in Vlaanderen een tekort zou zijn aan leerkrachten die zowel hun vak als de CLIL-taal goed beheersen, dan moeten we voor het Frans en het Duits afspraken maken met de anderstalige gemeenschappen van ons land. Voor de formele taallessen beschikken we al over een kader; over een eerste aanzet tot uitwisselingen van leerlingen en leerkrachten tussen de drie gemeenschappen. Op 18 september 2007 hebben minister Arena, mijn Duitstalige collega en ik dat bekendgemaakt. Ook op het gebied van de mobiliteit van CLIL-leerkrachten zullen we afspraken maken, zodat er meer uitwisselingen mogelijk worden.

U hebt uit dat interview met mevrouw Raes enkele elementen aangehaald. Uit dat interview blijkt niet dat mevrouw Raes alle vakinhouden in vraag stelt. Zij verwijst naar de angst van de vakmensen als hun vak in een andere taal dan de schooltaal Nederlands zou worden aangeboden. Ze verwijst naar hun angst om delen van vakinhouden te verliezen. Zij vraagt zich bijgevolg af of alle vakinhouden altijd even belangrijk zijn.

Het is algemeen geweten dat eindtermen minimumdoelstellingen zijn en dat de leerplannen die erop voortbouwen, vaak verder gaan. Willen we werk maken van vakgericht taalonderwijs en in dit geval van CLIL, dan moe-

ten bepaalde leerplannen misschien wel wat afgeslankt worden. We werken ook nauw samen met de pedagogische begeleidingsdiensten van de netten opdat er geen punt van onenigheid ontstaat. Daarom behoeft CLIL geen nieuwe eindtermen. Ik denk dat we dat onderscheid toch even moeten maken. Vakgericht taalonderwijs – en dus ook CLIL – vraagt extra tijd voor betekenisonderhandeling. Er is minder tijd voor de leerkracht om te doceren. Het leerproces gebeurt ook meer leerlinggericht en leerlinggestuurd, waardoor de inhouden langer blijven hangen.

Dit betekent niet dat de eindtermen moeten veranderen. Dit betekent evenmin dat ze niet kunnen veranderen. Zoals aangekondigd in mijn antwoord op de parlementaire vraag van mevrouw An Michiels over de kloof tussen kennis en vaardigheden in het onderwijs van 11 januari 2007 (*Hand. VI. Parl. 2006-07, nr. C63*), zal ik voorstellen indienen voor de actualisering van talen, wetenschappen, techniek en ook voor de vakoverschrijdende eindtermen. Eerlijk gezegd: ik denk dat dit in de praktijk eigenlijk twee verschillende debatten zijn.

Mevrouw Van Kerrebroeck en de heer De Cock hebben allebei gewezen op het feit dat we een heterogene leerlingenpopulatie hebben, met leerlingen met veel of weinig talenten voor taal, en ook veel verschillende taalachtergronden. Precies om te voorkomen dat leerlingen die het met de schooltaal al moeilijk hebben nog een bijkomende moeilijkheid krijgen ingebouwd, hebben we de voorwaarde opgelegd dat elke school met een CLIL-traject parallel daarmee het Nederlandse traject blijft aanbieden. Leerlingen hebben dus de vrije keuze al dan niet voor CLIL te opteren. En CLIL-leerlingen kunnen altijd de overstap maken naar het traject in het Nederlands.

De lopende experimenten zullen alleszins gegevens opleveren over de kenmerken van leerlingen die relevant zijn om een CLIL-traject met succes te doorlopen. Daarbij wordt én bij de groep CLIL-leerlingen, én bij de parallelgroep – die hetzelfde vak in het Nederlands volgt – onder meer gekeken naar de evoluties van de leerprestaties voor het vak, voor de CLIL-taal, maar ook van hun welbevinden en hun betrokkenheid.

Er waren nogal wat vragen over de evaluatie. Ik wil beginnen met een zeer algemene bedenking. Door de vragen heen klinken verschillende gevoeligheden en bezorgdheden. Dat is niet nieuw. De heer Gatz heeft al verschillende keren gezegd dat hij het erg belangrijk vindt dat we de CLIL-methode ernstig nemen. Hij gaat ervan uit dat daarin veel potentieel schuilt. Hij vindt dat we erg bescheiden van start gaan. Anderen zeggen dan weer dat we goed moeten letten op de risico's. Ze stellen dat er vele voorwaarden moeten vervuld worden om het goed te doen. Dat is de reden waarom ik op een experimentele wijze werk, en dat gebeurt natuurlijk behoedzaam.

Ik veroorloof mij even een nevenbedenking. Behoedzaam wil niet zeggen dat we verkrampt mogen zijn of dat we nooit open moeten staan voor wat van onderuit komt. Dat signaal mogen we niet geven. Ik geef een wat anekdotisch voorbeeld. Een tijdje geleden stond in De Morgen een mooi verslag over een basisschool in Brussel waar men Engels introduceert, ik denk in het zesde leerjaar. De toon was dat de minister van Onderwijs dat niet goed zou vinden. Maar ik vind het uitstekend, tenminste op basis van wat ik erover heb gelezen. Gisteren, op onze talentweedaagse, heb ik uitdrukkelijk gezegd dat ik dat een heel mooi bottom-upinitiatief vond. De leerkracht in kwestie was aanwezig en was daardoor heel erg gecharmeerd. Ik geef die kleine anekdote om u te zeggen dat we niet te veel het signaal mogen geven dat eender welk experiment ons schrik aanjaagt. Dat Brusselse experiment met het Engels past perfect binnen onze regelgeving, is interessant en boeiend, en beantwoordt bijzonder goed aan wat ik wil bereiken met de Talenbeleidsnota: kinderen zin voor het leren van talen bijbrengen.

Als het gaat over CLIL, dan hebben we dat inderdaad als zodanig wel gereguleerd, precies met de bedoeling om het op te volgen.

Mevrouw Michiels, het verbaast mij dat u dat besluit niet te pakken krijgt. We zullen het u toesturen.

We zullen die evaluatie vierledig opvatten. Ten eerste zullen we dit experiment evalueren met de onderwijsinspectie. Dat is niet zeer origineel, we doen dat met elk tijdelijk project. Ten tweede: daarnaast is er de wetenschappelijke begeleiding en evaluatie van de CLIL-projecten door een gespecialiseerd universitair team. Ten derde worden zowel de negen projecten als de wetenschappelijke begeleiding en evaluatie ervan overkoepelend gecoördineerd en gevolgd via de stuurgroep. Daarin zijn academici-experts, pedagogische begeleiders, begeleidingsdiensten, onderwijsinspectie en het departement Onderwijs en Vorming (O&V) vertegenwoordigd. Ik verwijs naar het besluit van de Vlaamse Regering van 7 september 2007 betreffende de organisatie van CLIL-projecten in het secundair onderwijs, artikel 12. Ten slotte zal ik, conform artikel 13 van dat besluit, een expertenpanel aanwijzen, dat eveneens die projecten zal evalueren.

Er komt dus een zeer grondige evaluatie. Mijnheer Gatz, ik stel voor dat ik aan mijn departement vraag om alvast in die evaluatie ook na te denken over de ondersteuning indien we daartoe positief zouden besluiten. We moeten dat deel van de resolutie opnieuw oppikken als we zelf komen met besluiten. Of we een steunpunt moeten oprichten, weet ik niet. U hebt dat zelf genuanceerd. Zelf aarzel ik wat, we hebben al erg veel steunpunten in Vlaanderen. Maar de vraag rijst wel: als dit de goede methode is en je wilt haar veralgemenen, dan moet je weten waar de ondersteuning ervoor is. Dat is een

goede vraag, ik zal mijn departement vragen om het voorstel van resolutie met het oog daarop eens opnieuw te bekijken.

De voorzitter: Mevrouw Van Kerrebroeck heeft het woord.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Dank u, mijnheer de minister, voor uw uitvoerige antwoord. Ik wil mevrouw Michiels toch laten weten dat ik hier het stuk voor mij heb liggen en dat daarin het advies van de Raad van State is opgenomen. Dat advies werd uitgebracht op 9 augustus 2007.

Mijnheer de minister, u hebt daarnet gesproken over het parallel organiseren van de lessen. Gaat dit gepaard met een toevoeging van extra uren aan de scholen? Ik dacht te weten dat er enkele uren zijn toegevoegd, twee of drie per organisatie. Maar misschien is dit niet voor alle scholen gelijk, aangezien niet alle scholen over dezelfde mogelijkheden beschikken. Ik kan mij indenken dat dit wel goed mogelijk is in een school met veel parallelklassen. Maar als er maar één of twee parallelklassen zijn, is het een hele heksentoer om die lessen parallel te laten verlopen.

Wij hebben allemaal de uitnodiging gekregen om deel te nemen aan de talentweedaagse waarop u alludeert en wij waren daarin ook erg geïnteresseerd, maar gezien de aangename bezigheden die we hier mochten vervullen, waren we niet in de mogelijkheid om daar aanwezig te zijn. We kunnen misschien suggereren dat ons via de secretaris een soort van verslagboek wordt bezorgd.

Ten slotte wil ik nog even wijzen op een vergadering die plaatsvond op maandag 24 september 2007 in dit gebouw, een vergadering van de Interparlementaire Commissie van de Nederlandse Taalunie. De heer Schinkelshoek van de Tweede Kamer brak daar een lans voor het meertalenonderwijs, maar hij onderstreepte zeer nadrukkelijk dat de grondige kennis van de eigen taal altijd moet primeren.

Minister Frank Vandenbroucke: Met dat laatste ben ik het absoluut eens. Ik heb overigens naar aanleiding van de opening van de Hogeschool-Universiteit Brussel, de nieuwe Brusselse instelling, die redenering ondersteund. Dat heb ik ook gedaan naar aanleiding van het talencolloquium van Ons Erfdeel. Men moet natuurlijk de instructietaal die wordt gebruikt in de onderwijs ladder die in de eigen gemeenschap wordt aangeboden, goed kennen. Anders loopt het fout. Ik weet niet of we een formeel verslag maken van de talentweedaagse, maar als dat het geval is, zal ik vragen om het op te sturen.

Ik dacht te antwoorden op uw eerste vraag over het toevoegen van extra uren, maar nu durf ik niet meer. Ik

heb enkele van die projecten vrij grondig bekeken en daaruit blijkt dat niet direct, maar misschien heb ik ze niet op de goede manier bekeken. Ik weet het niet, ik durf het niet te zeggen.

De voorzitter: Mevrouw Michiels heeft het woord.

Mevrouw An Michiels: Vorig jaar hebben we een tussentijds verslag en een kleine evaluatie gekregen over de eerste golf proeftuinprojecten. Zouden we dat eens kunnen herhalen? Ik moet mijn verzoek wellicht veeleer tot de voorzitter richten.

Kunnen we ook een tussentijds kort verslag krijgen over de bijkomende projecten die sindsdien werden opgestart, zoals de projecten inzake brede school? Op die manier kunnen we van hieruit volgen wat er allemaal gebeurt zonder dat er uitdrukkelijk al een evaluatie aan moet worden gekoppeld.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
